

L'ecoauditoria de residus al centre escolar

**Pietat Pizarro
Agenda 21 Escolar de Lleida
Regidoria de Medi Ambient i Horta**

Ecoauditories escolars i educació ambiental

L'**educació ambiental** és un procés en el que les persones adquireixen, no només un **coneixement** sobre el medi en el que es desenvolupen, sinó les **destreses** i la **forma d'actuar** a nivell col·lectiu i individual per a resoldre i millorar els problemes ambientals del seu entorn. És per tant, una educació orientada a **formar en valors i en compromisos**, però també un **aprenentatge cap a la capacitació i cap a la participació activa** en la millora del nostre medi ambient.

Les ecoauditories dels centres escolars:

alternativa per implantar **processos d'educació ambiental des de la TRANSVERSALITAT** i

d'afrontar, des d'una **formació basada en la RESOLUCIÓ DE PROBLEMES ambientals, L'ENTORN MÉS PROPER** a l'alumnat.

Qué és una ecoauditoria escolar?

Una **ecoauditoria** escolar és un **procés educatiu** en el que, a través de la **PARTICIPACIÓ** de tots els integrants de la **comunitat escolar**, **S'AVALUA I DIAGNOSTICA** la **qualitat ambiental** del centre i els **comportaments ambientals** dels usuaris **per**, a partir d'aquest diagnòstic, **decidir i promoure** una sèrie d'**ACTUACIONS** dirigides a **millorar els processos ambientals** que es donen al centre escolar.

A les ecoauditories, l'**ALUMNAT** del centre

- **desenvolupa una diagnosi** dels problemes ambientals
- i **proposa, de forma consensuada, mesures** per reduir o resoldre els problemes ambientals
- des d'una **implicació activa**

OBJECTIU FONAMENTAL EDUCAR EN VALORS AMBIENTALS
+ millora dels processos ambientals del centre

Qui intervé i com?

COMISSIÓ AMBIENTAL: grup d'integrants de la comunitat escolar, que promou i coordina la ecoauditoria

A l'ecoauditoria han de participar, en major o menor mesura, TOTS els integrants de la comunitat escolar

- **els pares i mares**, recolzant les activitats i participant a la Comissió ambiental
- **la direcció**, recolzant i dotant de recursos tot el procés, col·laborant en l'establiment de mesures, proporcionant informació,...
- **el personal no docent**, participant a la Comissió Ambiental, facilitant les activitats d'investigació per a la diagnosi i col·laborant en les propostes
- **ELS ALUMNES**, principals protagonistes, investigant, realitzant activitats, proposant solucions, adquirint compromisos, i participant activament a la Comissió Ambiental.
- i **els professors**, participant activament en la Comissió Ambiental, facilitant activitats i orientant-les, fomentant l'educació en valors dels seus alumnes.

És important fer que l'ecoauditoria sigui participada, que els alumnes sentin que estan treballant per a millorar el seu centre, i que la seva feina és útil, important i reconeguda

Fases de desenvolupament

- **Inici**
- **Diagnòstic**
- **Establiment participat de les línies d'acció**
- **Actuacions de millora i difusió**
- **Avaluació de tot el procés**

INICI

Un o diversos **docents** s'impliquen directament en el tema.

COM?

- Fent una tasca de **captació** entre la resta del professorat explicant la idea
- **Presentant el projecte** al claustre, al consell escolar i als òrgans del centre
- Instant a la **direcció** a recolzar i promoure el desenvolupament de l'ecoauditoria
- Desenvolupant una **primera revisió ambiental** que permeti aproximar-nos a la realitat del centre
- Fruit d'aquesta primera diagnosi pot sorgir l'àmbit i l'abast de l'ecoauditoria.

Aquesta fase hauria de permetre crear una COMISSIÓ AMBIENTAL

COMISSIÓ AMBIENTAL

- **Grup de treball estable** participat per tots o per la majoria dels integrants de la **comunitat educativa**: professors, alumnes, personal docent i no docent, direcció, famílies,...
- La tasca de la Comissió Ambiental és la de **dinamitzar** tot el procés d'ecoauditoria, **coordinar** les accions, **promoure**-les i organitzar el procés. Ha d'estar el lloc on es centralitzin els resultats i des de on es promoguin les mesures de millora i de difusió resultants del procés.

PLANIFICACIÓ: calendari d'etapes i distribució de tasques

DIAGNOSI

- Permet conèixer l'estat ambiental del centre.
- És una sèrie ordenada d'activitats d'investigació que ens permetin recollir informació i mesurar els processos ambientals del centre.
- La diagnosi es realitza mitjançant **fitxes d'investigació, enquestes d'opinió, fitxes de presa de dades, etc.**, que proposen activitats que permeten als alumnes conèixer i valorar els processos ambientals estudiats, els problemes que es generen, les seves conseqüències i també les seves causes.
- És una part fonamental del procés, doncs ens permet obtenir les dades per conèixer **quins processos ambientals són correctes i quins no**, i per tant, establir les propostes de millora per als problemes detectats.

The image shows two forms related to environmental diagnosis. The top form is titled 'Full de registre 1.1' and is for recording waste collection data. It includes a header with '3r. d'ESO', '50 min.', 'Ciències de la Naturales', and 'Residus'. The form contains two tables for recording data on waste collection, with columns for 'Ubicació', 'Tipus', 'Estat', and 'Observacions'. The bottom form is titled 'Recursos per a la recollida d'escorbarrats al voltant del centre' and is for investigating waste collection resources. It includes a header with '3r. d'ESO', '50 min.', 'Ciències de la Naturales', and 'Residus'. The form contains a table for recording data on waste collection resources, with columns for 'Tipus de contenidor', 'Quantitat', 'Freqüència de la recollida', and 'Horari'. Below the table is a section for 'Observacions'.

ESTABLIMENT PARTICIPAT DE LA LÍNIA D'ACCIÓ

- Un cop realitzada la diagnosi, és el moment de, entre tots, realitzar les propostes de millora que ens permetin optimitzar els processos ambientals que tenen lloc al centre:
 - El primer de tot serà, a partir dels resultats obtinguts a la diagnosi, establir una sèrie d'**OBJECTIUS** a abastar
 - La segona fase serà endreçar els objectius segons la seva **PRIORITAT**.
 - El tercer pas serà establir per a cada objectiu, una o varies **LÍNIES D'ACCIÓ** que permetin resoldre el problema detectat.

Han de ser **propostes acceptades i decisions que busquin el consens**.

Han d'estar **protagonitzades pels alumnes**:

són ells els que han d'establir quines mesures són necessàries prendre per millorar el centre i quines són les més importants. Si des del principi aquest procés el fan "seu", serà més fàcil que interioritzin canvis d'actitud i de comportament, que, en definitiva, és el nostre objectiu.

ACCIONS DE MILLORA I DIFUSIÓ

- Com a part rellevant del procés, és recomanable realitzar **accions de DIFUSIÓ** que **amplifiquen els resultats de l'ecoauditoria**; es podria proposar el desenvolupament d'una exposició oberta, o unes ecojornades,... on s'informi sobre els resultats de la diagnosi, sobre els objectius plantejats, les línies d'acció proposades i sobre els resultats de la seva aplicació.
- I també, perquè no, **cartes** als mitjans de comunicació, **cartells informatius** al centre, informació a l'AMPA, etc.
- Per fer el **SEGUIMENT** dels èxits aconseguits, es poden desenvolupar les mateixes activitats que es van realitzar durant la diagnosi de forma que ens permetin **comparar resultats abans i després** d'haver aplicat les millores: conèixer que s'han aconseguit els resultats, que s'han resolt problemes ambientals detectats en el centre, ens permet reforçar l'aprenentatge i el treball realitzat per tots els participants en l'ecoauditoria, professorat i alumnes.
- Reflexionar sobre la satisfacció d'intentar millorar l'entorn proper i establir formes de comunicació i organització en comú.

I la importància d'AVALUAR tot el procès

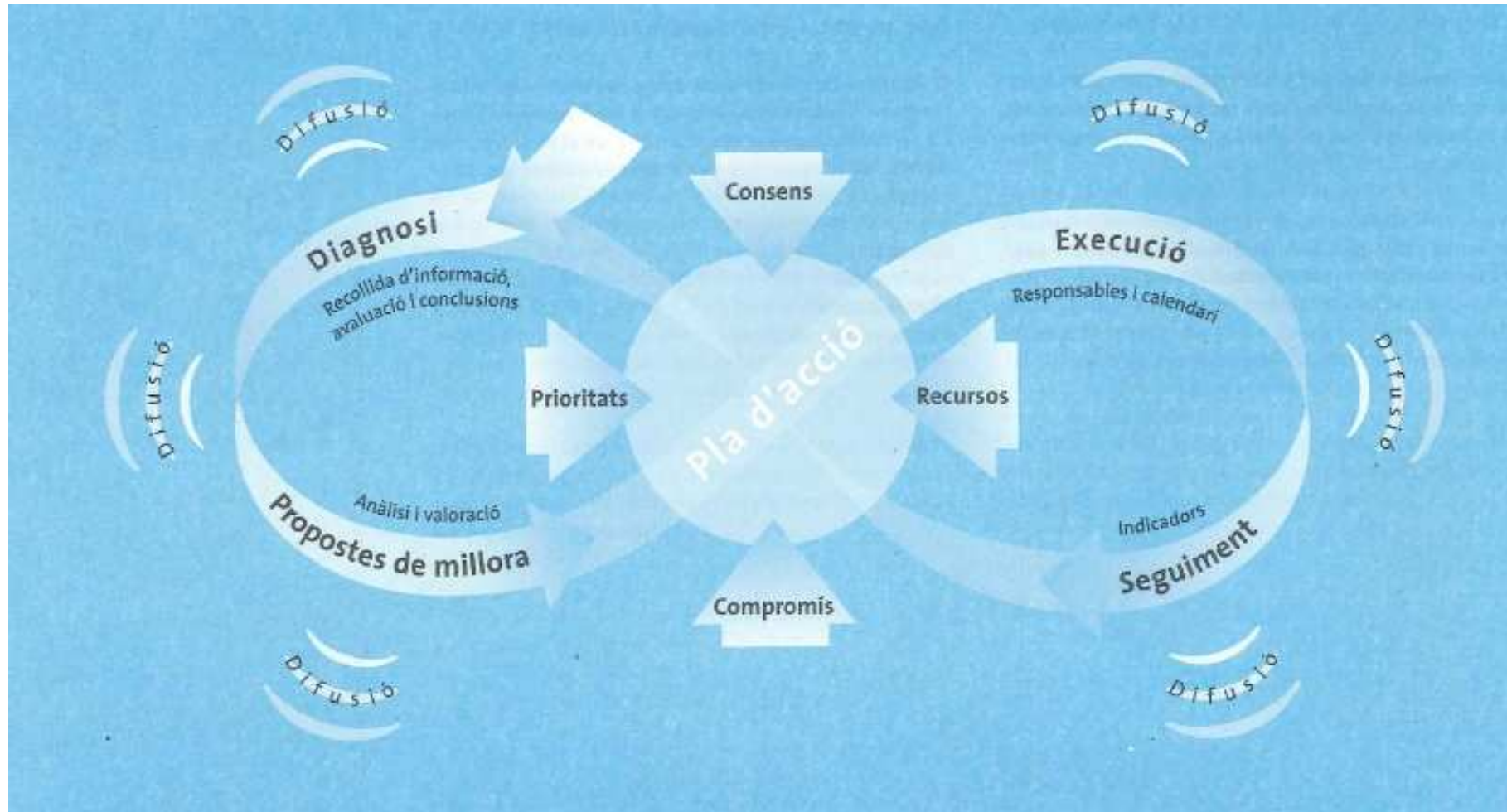
- Durant el desenvolupament de l'ecoauditoria, és important conèixer EN CADA MOMENT, l'eficàcia dels processos educatius i organitzatius que es duen a terme.
- Per això, és fonamental avaluar cadascun dels passos que es donen: això ens permetrà corregir errors i millorar aspectes organitzatius i el resultat de l'ecoauditoria.
- Periòdicament, caldrà refer l'ecoauditoria, ja que les circumstàncies i els alumnes, també canvien.

**Evitar que les qüestions ambientals quedi confinades a la consideració dels problemes,
cal posar èmfasi en l'experiència positiva i lúdica de l'entorn**

ALGUNS CRITERIS D'AVALUACIÓ I SEGUIMENT

Els temes tractats són fruit d'una revisió inicial que respon a la percepció dels problemes ambientals reals que existeixen en el centre
S'ha realitzat una revisió inicial completa, i no hi ha temes que s'hagin oblidat.
La proposta d'ecoauditoria és coneguda per tots els òrgans de decisió del centre (direcció, consell, comissió de coordinació pedagògica, etc.).
Hi ha suficients professors/es implicats per posar en marxa aquest procés.
La informació que s'ha facilitat sobre l'ecoauditoria a la comunitat escolar ha estat suficient.
El nombre de participants a l'ecoauditoria és adequat.
La comissió ambiental està suficientment representada per tots els sectors.
Els instruments i fitxes per al desenvolupament de la diagnosi són eficaces: responen al seu paper, són fàcils de fer servir i donen informació útil.
Els resultats de la diagnosi aporten informació sobre l'estat ambiental del centre i sobre cadascun dels problemes estudiats.
Els alumnes han tingut protagonisme en el desenvolupament de la diagnosi.
S'ha fet una proposta realista i ordenada d'objectius de millora que es vulguin abastar.
La implicació dels alumnes en el desenvolupament de propostes de millora és alta.
S'han detectat canvis de comportament durant o després del desenvolupament de l'ecoauditoria.
El desenvolupament de l'ecoauditoria ha provocat canvis en la gestió i l'ús de materials, i altres recursos del centre.
S'han detectat les millores en el centre
Existeix una percepció positiva per part de l'alumnat per al desenvolupament d'aquest tipus d'activitats.

EL PROCÉS DE L'ECOAUDITORIA

TRACTAMENT MULTIDISCIPLINAR DE L'ECOAUDITORIA

- Hi ha moltes àrees des de les que es pot tractar l'ecoauditoria escolar. Algunes poden ser:
 - Matemàtiques: interpretació de les factures, elaboració d'estadístiques i gràfics de consum mensual i anàlisis comparatives, a mesures que es vagin implantant mesures d'estalvi.
 - Llengua: Utilització de l'expressió escrita en textos que incloguin un vocabulari específic referit al medi ambient i als residus relacionat amb l'entorn més immediat.
 - Tecnologia: anàlisi dels principis bàsic de les instal·lacions de tractament de residus,
...
 - Ciències de la Natura: Anàlisi de les diferències entre diferents materials, propietats, cicles, experiències de transformació. Explicació del cicle de la matèria, així com de les causes i efectes de la contaminació.
 - Educació artística: Realització de cartells explicatius que incloguin la informació del projecte pas a pas.
 - Ciències Socials: Història, anàlisi de l'evolució dels residus al llarg de la història. Geografia, impactes que han tingut lloc en diferents indrets, desde l'extracció de materials per a consum a abocadors incontrolats, etc...

ENLLAÇOS D'INTERÈS I RECURSOS

- Guia per fer l'Ecoauditoria del centre educatiu. Ajuntament de Barcelona
- Ecoauditoria al centre educatiu. La Copa (Girona, 2005)
<http://www.naturalistesgirona.org/educacio/menu.html>